MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

Seduta tat-2 ta' Dicembru, 2005

Appell Kriminali Numru. 193/2005

Il-Pulizija

v.

Mark Bugeja

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni migjuba mill-Pulizija Ezekuttiva kontra Mark Bugeja talli fit-13 ta' Dicembru 2004 u fix-xhur ta' qabel b'diversi atti maghmulin fi zminijiet differenti li jiksru l-istess disposizzjonijiet tal-ligi u li kienu maghmulin b'risoluzzjoni wahda, meta hekk ordnat mill-Qorti ta' Malta jew marbut b'kuntratt iehor, naqas jaghti l-manteniment dovut lil martu Sharon Bugeja;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tal-31 ta' Mejju 2005 li permezz taghha dik il-Qorti sabet lill-imsemmi Mark Bugeja hati ta'

l-imputazzjoni dedotta u kkundannatu ghal ammenda ta' hamsa u ghoxrin liri Maltin (Lm25) u ordnat li jhallas is-somma ta' Lm1,800 fi zmien tliet xhur mid-data ta' dik is-sentenza ai termini ta' l-artikolu 377(3) tal-Kap. 9;

Rat ir-rikors ta’ appell ta' l-imsemmi Mark Bugeja pprezentat fit-13 ta' Gunju 2005 li permezz tieghu talab li din il-Qorti thassar, tikkancella u tirrevoka s-sentenza appellata u konsegwentement tilliberah minn kull htija u piena;
Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet ix-xiehda ta' Sharon Bugeja fis-sens li mid-data tas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tat-13 ta' Novembru 2003 fl-ismijiet **Sharon Bugeja vs Mark Bugeja** l-appellant qatt ma hallas manteniment;

Semghet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

L-aggravju ta' l-appellant huwa wiehed, u cioe` li l-imputazzjoni dedotta kontra l-appellant hija inkorretta stante li, ghalkemm fl-imputazzjoni qieghed jinghad illi huwa ma hallasx manteniment lil martu Sharon Bugeja, skond sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Civili tat-13 ta' Novembru 2003 fl-ismijiet **Sharon Bugeja vs Mark Bugeja** gie stabbilit manteniment ghal bintu minuri Naomi u ma saret l-ebda ordni ta' manteniment ghal martu Sharon Bugeja.

Dan l-aggravju huwa wiehed fieragh. F’dan ir-rigward huwa rilevanti s-subartikolu (2) ta’ l-artikolu 360 tal-Kodici Kriminali li jipprovdi:

“Ic-citazzjoni ghandha ssemmi car il-persuna mharrka, u ghandu jkun fiha, fil-qosor, il-fatti ta’ 1-akkuza, bil-partikularitajiet ta’ zmien u ta’ lok li jkunu jinhtiegu jew li jkunu jistghu jinghataw.”

Issa l-gurisprudenza kostanti tal-Qrati taghna hi fis-sens li c-citazzjoni in kwistjoni mhix hlief avviz lill-imputat biex

jidher quddiem il-Qorti. Fissentenza moghtija minn din il-Qorti (diversament presjeduta) fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Joseph Buttigieg** fil-25 ta' Lulju 1994, intqal:

"L-insenjament tal-qrati taghna, kemm dawk superjuri kif ukoll inferjuri, hu tista' tghid univoku u gie kristallizzat fis-sentenza tal-Qorti Kriminali (li allura kienet tisma' appelli mill-qrati inferjuri) tas-6 ta' Dicembru, 1948 fl-ismijiet *Il-Pulizija v. Arthur S. Mortimer A. & C.E.* (Vol.XXXIII.iv.758) li dahlet ukoll fl-origini tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 360, introdott fl-1911. Brevement, ic-citazzjoni ma hi xejn hlief avviz jew ordni sabiex il-gudikabbli jidher quddiem qorti inferjuri fil-hin u data ii jigu indikati lilu, minflok ma jingieb quddiem dik il-qorti taht arrest (Art.360(1)). Din ic-citazzjoni ma hix il-bazi tal-akkuza, bhalma hu l-kaz tal-att ta' akkuza quddiem il-Qorti Kriminali. L-akkuza jew imputazzjoni tigi profferita fil-qorti inferjuri meta tinqara mill-prosekuzzjoni: 'La vera imputazione si deduce contro l'imputato dalla prosecuzione dinanzi alla Corte stessa. La lotta fra la prosecuzione e l'imputato non si impegna per mezzo della citazione, ma si impegna per mezzo della querela, della esposizione dei fatti che seguono innanzi alla Corte per parte dell'ufficiale prosecutore' (ara sentenza citata, pagna 761). Dan ifisser li galadarba 1-persuna mharrka effettivament tidher quddiem il-qorti, il-funzjoni <u>principali</u> tac-citazzjoni (ghax hemm funzjonijiet ohra, bhal, per ezempju, li l-imputat ikun jaf biex qed jigi akkuzat sabiex ikun jista' jiddefendi ruhhu sew, kif ukoll l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni) tkun giet ezawrita (ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza ta' din il-Qorti tad-19 ta' Gunju, 1989 fl-ismijiet *I1-Pulizija vs Noel Zarb Adami*)."

U bhalma qalet din il-Qorti (diversament presjeduta) fis-sentenza moghtija fl-4 ta' Novembru 1994 fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Buttigieg:**

"Id-dettalji msemmijin dwar il-fatti ghandhom jigu ndikati fiha mhux ghall-fini tal-validita' taghha, jew tal-proceduri, kompriza s-sentenza, li jsegwuha, izda

ghall-fini ta’ pratticita’ u ta’ evitar ta’ telf ta’ zmien, u cioe’ biex l-imputat x’hin jidher quddiem il-Qorti jkun jaf fuqhiex ikun gie mharrek, u hekk dakinhar stess li jidher ikun preparat biex jiddefendi ruhu ghall-imputazzjoni dedotta.

.....

Dan kollu premess ifisser li c-citazzjoni li jkun fiha l-ordni lill-imputat biex jidher quddiem il-Qorti tal-Magistrati qatt ma tista’ tkun nulla, kemm jekk tkun tikkontjeni kif ukoll jekk ma tikkontjenix dettalji korretti jew skorretti tal-fatti. F’ebda kaz dik ic-citazzjoni ma ggib in-nullita’ tal-proceduri sussegwenti, kompriza s-sentenza.”

Is-subartikolu (2) ta’ l-artikolu 360 tal-Kodici Kriminali jirrikjedi biss li ccitazzjoni jkun fiha l-fatti ta’ l-akkuza. Fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Philip Schembri** moghtija fit- 18 ta’ Novembru 1994 minn din il-Qorti (diversament presjeduta), gie spjegat:

“Dawn il-fatti, naturalment, iridu juru b’mod car ir-reat li tieghu l-persuna tkun qed tigi imputata, minghajr il-htiega ta’ tigbid ta’ kliem jew immaginazzjoni, jigifieri b’mod li l-imputat ikun jaf ta’ liema reat jew reati qed jigi akkuzat u ghal liema reat jew reati jrid iwiegeb.”

Fil-kaz in ezami, huwa minnu li fic-citazzjoni tissemma' biss Sharon Bugeja, mart l-appellant, u ma jinghadx li tali manteniment huwa ghal binthom Naomi. Pero` l-appellant ma jista' bl-ebda tigbid ta' l-immaginazzjoni jghid li ma kienx jaf x'inhu r-reat li qieghed jigi imputat lilu u lanqas li l-manteniment in kwistjoni kien dak dovut ghal bintu Naomi u li huwa <u>pagabbli lil martu Sharon Bugeja</u>. Waqt is-seduta tal-31 ta' Mejju 2005 quddiem l-ewwel Qorti fil-fatt giet anke esebita kopja legali tas-sentenza relattiva mnejn jirrizulta li l-appellant gie ordnat ihallas l-ammont ta' Lm150 fix-xahar bil-quddiem bhala manteniment ghall-minuri Naomi **"u liema ammont ghandu jitnaqqas direttament mill-paga ta' l-istess konvenut mill-**

employer **tieghu, u** **<u>jinbaghat mill-istess *employer* direttament lill-attrici fir-residenza taghha</u>"** (sottolinear ta' din il-Qorti). Jigifieri l-hlas tal-manteniment tal-minuri Naomi jrid isir lil Sharon Bugeja, mart l-appellant. L-appellant kellu l-opportunita` jiddefendi ruhu quddiem l-ewwel Qorti, xehed quddiemha u saret anke trattazzjoni.

Ghalhekk din il-Qorti tqis l-aggravju ta' l-appellant bhala infondat.

Din il-Qorti ma tistax pero` ma tikkummentax fuq id-decizjoni ta' l-ewwel Qorti li, minbarra li tinfliggi piena fuq l-appellant, tordna wkoll li jhallas is-somma ta' Lm1,800 fi zmien tliet xhur ai termini ta' l-artikolu 377(3) tal-Kap. 9. L-ewwel Qorti ma qalitx lil min ghandu jithallas dan l-ammont izda jista' jigi trankwillament assunt li din l-ordni kienet tirrigwarda komputazzjoni li ghamlet l-ewwel Qorti ta' manteniment li ghandu jithallas lil Sharon Bugeja.

L-Artikolu 377 (3) tal-Kap. 9 jiddisponi hekk:

"Il-Qorti tista', ukoll jekk tkun tat xi piena lil min jaghmel ir-reat, tordnalu t-tnehhija ta' kull disordni jew inkonvenjent li bih ikun sar ir-reat jew, skond ic-cirkostanzi, li jikkonforma ruhu mal-ligi, fi zmien, bizzejjed ghal dak il-ghan izda f' ebda kaz mhux aktar minn tliet xhur mid-data tas-sentenza…."

Bhalma qalet din il-Qorti diversament presjeduta fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija v. John Chircop** moghtija fit-3 ta' Novembru 2005:

"mhux il-kaz li f'kazijiet ta' nuqqas ta' hlas ta' mantenimernt li tigi applikata din is-sanzjoni ghax hawn non si tratta ta' *"dizordni"* jew *"inkonvenjent" ut sic*.

Inoltre, anki kieku dan ma kienx il-kaz, din il-Qorti ma tarax li wara li jkun hemm digriet jew sentenza ta' manteniment jew kuntratt li jistipula l-hlas ta' manteniment, meta dawn diga` minnhom innifishom jikkostitwixxu titolu ezekuttiv, li Qorti ohra terga'

tordna li jsir l-istess hlas li ma jkunx sar bi ksur tal-ligi jew tal-obbligi kuntrattwali. Dan hu rimedju ghal kollox superfluwu w ineffikaci u mhux indikat f'kawzi bhal dawn u l-Qrati tal-Magistrati m' ghandhomx japplikawh. Is-sanzjoni, f' kaz ta' sejbien ta' htija taht l-artikolu 338 (z), ghandha tkun dik kontemplata ghar-reati ta' natura kontravvenzjonali w ghandha tigi kalibrata skond il-gravita`, ripetizzjoni w cirkostanzi ohra tal-kaz minn wahda ta' piena ta' detenzjoni ghal zmien ta' mhux izjed minn xahrejn skond l-artikoli 7(2) u 12(1) tal-Kap.9 (jew aktar f' kaz ta' reat kontinwat) ghall-inqas piena li hija dik ta' canfira jew twiddiba (Art.7(2) tal-Kap.9)."

Ghal dawn il-motivi:

Tiddisponi mill-appell billi, filwaqt illi tichad l-aggravju ta' l-appellant, tirriforma s-sentenza appellata billi tirrevokaha in kwantu ordnat il-hlas ta' elf u tmien mitt liri Maltin (Lm1,800) fi zmien tliet xhur ai termini ta' l-artikolu 377(3) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta izda tikkonfermaha in kwantu sabet lill-imsemmi Mark Bugeja hati ta' l-imputazzjoni dedotta kontra tieghu u kkundannatu ghall-hlas ta' *ammenda* ta' hamsa u ghoxrin liri maltin (Lm25), b'dan li l-*ammenda* hi konvertibbli f'hamest ijiem detenzjoni jekk ma tithallasx minnufih.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------